

דף תרגול: אוצר מילים – מילים נרדפות, הפכים וניבים

מהדורה למורה **עולים חדשים**

מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר מילים נרדפות והפכים ולהשתמש בהן נכון
- להבין משמעות של ניבים וצירופי לשון לפי ההקשר
- להעשיר את אוצר המילים האישי

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א' – מילים נרדפות והפכים

1. ב – עליז
2. ב – קטן
3. א – זריז
4. א – חושך
5. ב – נאה
6. ב – להתאמץ לחשוב על פתרון

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. נכון – הניב מתאר אמירת אמת ברצינות
2. לא נכון – הניב מתאר ויתור או כניעה, לא הצלחה
3. נכון – זו ההגדרה של מילים נרדפות
4. לא נכון – הפכים הם מילים בעלות משמעות הפוכה
5. נכון – זו ההגדרה של צירוף לשון

חלק ג' – השלימו את המילה החסרה

1. קרניים
2. סגור
3. ענק
4. גדר
5. יער

חלק ד' – התאימו ניב למשמעות שלו

1. 1 – ד (להתאמץ לחשוב על פתרון)
2. 2 – ה (לדבר כשאף אחד לא מקשיב)
3. 3 – ב (להסכים לגמרי עם מישהו)
4. 4 – א (לוותר, להיכנע)
5. 5 – ג (להתמודד ישירות עם בעיה)

חלק ה' – הבנת ניבים בהקשר

1. דני לא בחר צד ונשאר ניטרלי, לא החליט
2. כי הפרטים הקטנים (העצים) מסתירים את התמונה הכללית (היער)
3. תשובה חופשית - יש לבדוק שהניב מתאר התאמצות לחשוב על פתרון

חלק ו' – כתיבה יצירתית

1. יש לבדוק שהתלמיד/ה השתמשו בניב בהקשר נכון ושהמשפט הגיוני ומשקף את משמעות הניב

כרטיס יציאה – מה לחפש

- מילה נרדפת: עליז/מאושר; הפך: עצוב
- הגדרה: ביטוי קבוע שמשמעותו שונה מהמילים בנפרד, עם דוגמה תקינה
- משפט שמדגים ויתור או כניעה בהקשר מתאים

טיפים להפעלה:

- אפשר לפתוח את השיעור במשחק קצר של ניחוש ניבים לפי תיאור או תמונה
- מומלץ לחבר בין התרגילים לדף העזר ומילת היום שבתחנה
- לתלמידים המתקשים אפשר לדלג על השאלות המסומנות כקשות ולהתמקד בשאר

דף תרגול: אוצר מילים – מילים נרדפות, הפכים וניבים

דף התלמיד/ה **עולים חדשים**

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

לומדים מילים חדשות: מילים דומות (נרדפות), מילים הפוכות, וניבים - ביטויים מיוחדים. כל מילה חדשה היא כמו אוצר.

📖 מילון קטן:

מילים נרדפות	מילים שהמשמעות שלהן דומה מאוד
הפכים	מילים שהמשמעות שלהן הפוכה
ניב	ביטוי קבוע שהמשמעות שלו שונה מהמילים בנפרד
צירוף לשון	קבוצת מילים שמופיעות יחד ויוצרות משמעות
הקשר	המשפט או הסיפור שסביב מילה, שעוזר להבין את משמעותה
משמעות מילולית	המשמעות הפשוטה והישירה של המילים
משמעות מושאלת	משמעות נוספת ולא ישירה שמקובלת בשפה

1 חלק א' – מילים נרדפות והפכים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. איזו מילה דומה במשמעות למילה שמח?

א) עצוב ב) עליז ג) גבוה ד) קר

2. איזו מילה הפוכה מהמילה גדול?

א) ענק ב) קטן ג) רחב ד) ארוך

3. איזו מילה דומה במשמעות למילה מהיר?

א) זריז ב) איטי ג) כבד ד) שקט

4. איזו מילה הפוכה מהמילה אור?

א) חושך ב) שמש ג) יום ד) זריחה

5. איזו מילה דומה במשמעות למילה יפה?

א) מכוער ב) נאה ג) גדול ד) ישן

6. מה הכוונה כשאומרים לשבור את הראש?

א) לפגוע בראש ב) להתאמץ לחשוב על פתרון ג) ללכת מהר מאוד ד) לישון עמוק

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	הניב "לשים יד על הלב" פירושו לדבר בכנות	☐	☐

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
2	הניב "להרים ידיים" פירושו להצליח בגדול	☐	☐
3	מילים נרדפות הן מילים בעלות משמעות דומה	☐	☐
4	הפכים הם מילים בעלות אותה משמעות	☐	☐
5	צירוף לשון הוא קבוצת מילים שמופיעות יחד ויוצרות משמעות	☐	☐

3 חלק ג' – השלימו את המילה החסרה

השלימו את המילה החסרה.

1. הניב "לתפוס שור ב _____ " פירושו להתמודד ישירות עם בעיה קשה

2. ההפך של המילה "פתוח" הוא _____

3. מילה נרדפת למילה "גדול" היא _____

4. הניב "לשבת על ה _____ " פירושו לא להחליט ולהישאר ניטרלי

5. כאשר אדם לא רואה את ה _____ מרוב העצים, קשה לו לראות את התמונה הכללית

4 חלק ד' – התאימו ניב למשמעות שלו

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. לשבור את הראש	___	**א.** לוותר, להיכנע
2. לדבר אל הקיר	___	**ב.** להסכים לגמרי עם מישהו
3. לעשות עין בעין	___	**ג.** להתמודד ישירות עם בעיה
4. להרים ידיים	___	**ד.** להתאמץ לחשוב על פתרון
5. לתפוס שור בקרניים	___	**ה.** לדבר כשאף אחד לא מקשיב

5 חלק ה' – הבנת ניבים בהקשר

ענו בקצרה.

1. קראו: "דני התלבט הרבה והחליט בסוף לשבת על הגדר". מה המשמעות של הביטוי במשפט?

2. הסבירו במילים שלכם למה אומרים "לא רואים את היער מרוב העצים" כשיש יותר מדי פרטים קטנים

3. כתבו משפט אחד שבו תשתמשו בניב "לשבור את הראש" בהקשר נכון

6 חלק ו' – כתיבה יצירתית

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. בחרו שני ניבים שלמדתם היום, וכתבו לכל אחד מהם משפט מהחיים שלכם שמדגים את המשמעות שלו

כרטיס יציאה

כתבו מילה נרדפת אחת ומילה הפוכה אחת למילה "שמח"

הסבירו במילים שלכם מה זה ניב, ותנו דוגמה אחת

כתבו משפט שמראה שהבנתם את משמעות הניב "להרים ידיים"

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀